

Bostadsmässa – eller skall vi bara bygga för de rika?

Bostadsbyggandet är satt på sparlåga. Byggandet är alldeles otillräckligt på de orter där vi har en överhettad bostadsmarknad, hävdas det. Det gäller orter som Stockholm, Göteborg och Malmö samt ett antal universitetsstäder. Det hävdas också att det byggande som trots allt sker nästan enbart riktar sig mot de allra mest resursrika hushållen i samhället.

Vi som forskar om detta lägger sällan någon värdering på byggandets inriktning; vi varken fördömer eller bejakar. Vår uppgift är att förklara varför byggandet ser ut som det gör, samt tala om vilka effekter det kan tänkas få på sikt. En första reflexion är att bostadsbeståndet är stort och trögrörligt. Det finns mer än 4 miljoner bostäder och nyproduktionen är på mindre än 20 000 bostäder per år. Även den minsta förändring i hushållens samlade bostadsefterfrågan kräver drastiska förändringar i nyproduktionens inriktning. Det kanske är så att en produktion som bara inriktas på dyra bostäder svarar mot ökade inkomstskillnader i samhället, där alltfler hushåll har höga inkomster och en stark efterfrågan på exklusiva bostäder. Inkomstargumentet kan kompletteras med ett förmögenhetsargument. Tidigare prisökningar på småhus och en tidigare börsuppgång har gett en del hushåll mycket pengar att använda som insats i t.ex. en bostadsrätt.

En annan reflexion är att det nya byggandet – bäst representerat av bostadsmässan Bo01 i Malmö – utgör ett försök till en helt ny typ av byggande i Sverige. Tidigare byggande har varit av tre olika slag. Det har varit sammanhållna villaområden eller stora och stereotypa flerbostadshusområden. Därutöver har en hel del byggande gått ut på att komplettera befintlig bebyggelse med enstaka objekt. Bo01 utgör exempel på något nytt; att bygga stadsmässigt i syfte att efterlikna de traditionella, täta stadskärnorna vi känner så väl från våra innerstäder.

Men dyrt blev det. De genomsnittliga byggkostnaderna är 15.000 kronor per kvadratmeter bostadsyta i Sverige. På Bo01 blev det i många fall tre gånger så dyrt. De dyraste lägenheterna kostade över åtta miljoner kronor i insats. Intressant nog var det också de mest besökta lägenheterna. Det kanske rent av är så att dessa dyra bostäder, som alla förfasar sig över och som alla beser, skall ses som prototyper. De är, i likhet med bilbranschens konceptbilar eller modehusens kattpromenader, avsedda att testa idéer. I detta fall skall vi alla vara glada över att det finns hushåll (och skattebetalare) som är villiga att finansiera förnyelsen av vår bebyggelsestradition.

Bostäderna på Bo01 är speciella. De riktar sig inte bara till resursstarka hushåll utan även till hushåll utan barn och till hushåll med en mycket rörlig livsstil. Bostäderna är mer av en social markör än tidigare: de signalerar en bestämd status och en bestämd livsstil hos hushållen. Därmed blir också priskänsligheten låg.

Ledande aktör på bostadsmarknaden?

Dessa tecken i tiden ger oss tre uppenbara forskningsfrågor. En första fråga är om det går att bygga stadsmässigt så att staden med dess handel och komplexa sociala liv genast integreras i de nya strukturerna? En andra fråga är om nybyggande för de rika ändå gynnar de mindre besuttna, genom att mindre pretentiösa bostäder frigörs och kommer ut på marknaden. Det är ett argument som ofta har använts i Stockholm för att rättfärdiga den byggproduktion som där pågår. En tredje fråga är hur stort och hur känsligt det marknadssegment är som man just nu bygger för. Det kanske inte är som med galten Särinner som återuppstod varje dag, efter att ha ätits upp kvällen innan. I stället kan det vara så att den grupp av välbeställda, livsstilssökande hushåll är begränsad i storlek, och starkt beroende av konjunkturläget. Är det så, bör byggföretagen allvarligt fundera över hur ett byggande som riktar sig till bredare grupper i samhället bör se ut.

Jag behöver väl knappast påpeka att vi täcker alla dessa frågor, och många därtill, i Bostadsveckan som äger rum 19-21 mars 2002?

Bengt Turner, prefekt

Nya forskare

Inger Jonsson anställdes den 1 augusti som forskare och skall i samarbete med Karin Tillberg forska om regional utveckling inom ett EU-finansierat projekt. Inger är ekonomhistoriker och tjänstledig från Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS). Tidigare har hon varit forskningschef på Arbetets museum och forskare vid Arbetslivsinstitutet (ALI).

Sara Monaco anställdes den 1 september som doktorand i statsvetenskap. Sara har en filosofie magisterexamen i statskunskap från Uppsala universitet (1996). D-uppsatsen var en Minor Field Study och handlade om pressfrihet i Malawi (Freedom of the Media in Malawi - Challenges in a Fledgling Democracy). Från 1996 fram till nu har hon arbetat på Sidas avdelning för forskningssamarbete, SAREC, och bl.a. handlagt forskningsstöd till svenska forskare, Sydafrika och Laos. Avhandlingen kommer troligtvis att behandla någon aspekt av urbanisering i tredje världen.

Thomas Nedomysl anställs den 1 november som doktorand i kulturgeografi. Under handledning av Lars-Erik Borgegård kommer Thomas att forska om vilka miljöer som är attraktiva för flyttare. I projektet ingår dessutom Urban Fransson, Karin Tillberg och Johan Håkansson. För närvarande arbetar Thomas på Karlstads kommun och har tidigare studerat och arbetat på Karlstads universitet.

Andreaz Strömgren anställdes den 1 september som doktorand i statskunskap. Andreaz har en filosofie kandidatexamen i statsvetenskap och historia (2001). I tidigare statsvetenskapliga uppsatser har han intresserat sig för diskursanalyser av relationen mellan identitetspolitik och medborgarskapets avgränsningar. C-uppsatsens (2001) titel var "Det skånska åt skåningarna - En studie av demoskonstruktion och identitetspolitik i Region Skåne".

Zan Yang anställdes den 1 september som forskarassistent i nationalekonomi. Yang är teknologie doktor från KTHs avdelning för Bygg- och fastighetsekonomi och forskar inom området fastighetsekonomi och finansiering. Hon disputerade i oktober 2000 på doktorsavhandlingen *Five Essays in property valuation*.

Thomas Öst anställdes den 1 februari som doktorand i sociologi. Thomas ägnar sig åt en undersökning om Bo01 och skall försöka ta reda på hur det står till med den ekologiska medvetenheten bland invånarna i området och om någon förändring med avseende på denna har ägt rum efter det att de har bott där en tid.

Tjänsteläge

Urban Fransson anställdes den 1 september som forskarassistent i kulturgeografi med inriktning mot bostätning och bebyggelse.

Linnéa Hisved är projektanställd tiden september t.o.m. oktober. Linnéa är utbildad IT-pedagog och kommer bland annat att hålla i Bostadsveckan, hjälpa till med Nyhetsbrevet och uppdatera webbsidor.

Lena Magnusson antogs den 10 september som docent i kulturgeografi vid Uppsala universitet.

Erhållna projektmedel

- Lars-Erik Borgegård har tillsammans med Urban Fransson, Johan Håkansson, Thomas Nedomysl och Karin Tillberg tilldelats 2,7 miljoner kronor till projektet "Vad gör attraktiva miljöer attraktiva? En studie av flyttarens dilemma". HSFR-projekt 2001-2004.
- Jim Kemeny har erhållit 23 000 nkr i royalties för Housing, Theory and Society.
- Rune Wigren har tillsammans med Lars Fälting erhållit 180 000 kr från Nordiska ministerrådet för projektet "Nordiska boendekostnader".

Disputation

Karin Tillberg disputerade den 18 maj vid Uppsala universitet, Kulturgeografiska institutionen med avhandlingen *Barnfamiljers dagliga fritidsresor i bilsamhället - ett tidspussel med geografiska och könsmissiga variationer*. Lars-Erik Borgegård var handledare och opponent var Solveig Mårtensson, docent i kulturgeografi vid Lunds universitet. I betygsnämnden satt Mats Lundmark, Kersti Ullenhag och Bertil Vilhelmson.

Ny forskningsrapport

Boije, R. och H. Shahnazarian (2000) Hur skall fastighetsskattesatsen för småhus bestämmas? Forskningsrapport 2000:6.

För beställning, kontakta:

Tarja Rautiainen, e-post tarja.rautiainen@ibf.uu.se

tel 026-420 65 03

Ett besök på Bo01

I slutet av augusti företog IBF en personalresa till årets bomässa – Bo01 – som ägde rum i Malmö. På ett område, alldeles intill Öresund, om cirka 20 hektar har en helt ny stadsdel uppförts på gammal industrimark. Sammanlagt 600 nya bostäder inryms i de 21 olika fastigheterna och läget kunde svårligen vara mer tilltalande, möjligen så när som på det faktum att det i dagsläget är någon kilometers ”mellanrum” mellan Västra Hamnen (som Bo01-området egentligen heter) och det centrala Malmö. Området är med andra ord en smula avskilt från övriga Malmö, trots att Västra Hamnen rent geografiskt måste betraktas som centralt beläget. Den nyligen avslutade bomässan utgjordes förvisso av så mycket mer än bara nybyggda bostäder.

Klas Tham, Bo01s karismatiska mässarkitekt, i samtal med professor Borgegård framför NCCs luxuösa våningar.

Bo01 har fått utstå mycken kritik i media under det att anläggningsarbetet har pågått. Om det berättigade att i det läget bygga bostäder med insatskostnader på flera miljoner i stället för att bygga för ”vanligt” folk har debattens vågor gått höga, men som *mässa* fick Bo01 mycket beröm i pressen efter öppnandet i våras. Ett stort antal paviljonger och utställningar av olika slag på området borgade för att de flesta smakriktningar och intresseområden hos besökarna torde ha kunnat tillgodoses. En konstinstallation på temat hemlöshet, ”hemliga trädgårdar” där trädgårdsingenjörer och landskapsarkitekter fått ge sin kreativitet fritt spelrum, en teknikutställning med möjliga framtida energikällor – ja, nog fanns det mycket att titta på alltid även utanför själva Boplatsen (som den nybyggda stadsdelen har kommit att kallas på mässan). Det är således inte att undra på att flera tidigare besökare har valt att för ett par hundralappar köpa ett säsongskort med vilket man har kunnat gå in på mässområdet närhelst man ville under sommaren; man hann helt enkelt inte med att se och uppleva allt under en enda dag. Något som vi som under dessa sista somrardagar besökte Bo01 kunde konstatera.

Visserligen stod hösten för dörren, men den kunde svårligen kännas mer avlägsen än under vår vistelse på Bo01. Dem av oss som hade föresatt sig att avlägga

visit i samtliga visningslägenheter och dessutom ville ta del av så mycket som möjligt av det övriga utbudet på mässan fick det minsann ganska svettigt under de ca sex timmar som vårt besök varade. Den gassande solen och värmen bidrog till att göra vårt mässbesök till en mycket angenäm upplevelse; vi kunde inte haft mer tur med vädret.

Ett uppskattat inslag under vår Bo01-vistelse var den intressanta och belysande föredragningen av mässarkitekten Klas Tham. Tham gav oss en litenblick i hur bland annat han ser på vad som karakteriserar hållbart boende (som stått i fokus vid anläggandet av Bo01), relationerna mellan byggherrarna och Bo01-ledningen, vad som enligt honom själv hade utfallit till belåtenhet och vad som kanske kunde ha blivit bättre etc. Det är alltid inspirerande att lyssna till en person med starka visioner och ett brinnande engagemang. Som mässarkitekt har Tham haft ansvar för det övergripande utseendet på hela stadsdelen som sådan; de olika byggnadernas arkitektur har dock i mycket varit respektive byggherres ensak. För den arkitekturintresserade är förstås en bomässa av det här slaget av högsta intresse och bilden av Bo01 som rikemansboende bekräftades till fullo när vi gick husesyn bland de olika lägenheterna, inte minst utifrån den i många fall exceptionellt flotta interiören. Arkitekternas förkärlek för stora öppna rumsytor och en påkostad inredning gav onekligen ett intryck av ”lyxvåning” i flera av visningslägenheterna. Det är intressant att beskåda exempelvis ytterväggar nästan enbart bestående av glas, till synes livsfarliga trappor och kök som vore de hämtade från en Hollywood-film. Emellertid blir man en aning blaserad efter ett tag; efter att ha tittat på ett antal visningslägenheter vilka tävlar med varandra om att vara mest luxuösa, blir så småningom det luxuösa det normala – ungefär som när man, efter att ha vistats en stund i en lokal där det finns en karakteristisk lukt, upphör att känna denna lukt som man först lade märke till när man steg in i lokalen.

På tal om arkitektur, så kan man i sitt stilla sinne undra hur bomässan hade varit om HSB hade hunnit uppföra sin smått fantastiska skyskrapa till i år; ”Turning Torso” hade tvivelsutan kastat sin prägel över hela området. Egentligen är det kanske bra att denna skyskrapa ännu bara finns på ritbordet. Så rik på intryck och upplevelser av olika slag som bomässan nu var, så hade dessa sannolikt överskuggats av den drygt 140 våningar höga ”Turning Torso”. Den folkbildningstanke som har genomsyrat arrangerandet av bomässan hade sannolikt kommit i skymundan för det blickfång och den turistmagnet som HSB-skrapan oundvikligen skulle ha kommit att utgöra. Huruvida vi, efter att ha besökt Bo01, har lärt oss mer om hur en ekologiskt hållbar stadsmiljö kan te sig må var och en av oss ha sin egen åsikt om. Vi torde dock alla vara överens om att vi hade en mycket trevlig tid i Malmö under vårt korta besök där och intrycken från Bo01, med Danmark och Öresundsbron som närmaste grannar västerut och söderut, är något väl värt att minnas i höstmörkret.

Text: Thomas Öst

Foto: Tarja Rautiainen

English Guest Professor on Gender, Ethnicity and Welfare in Sweden

From mid-March 2001 until the end of February 2002 I am based at the Institute for Housing and Urban Studies of Uppsala University in Gävle as a guest professor. The United Kingdom Economic and Social Research Council has provided me with a grant to research the child welfare system in Sweden, particularly in the context of issues of ethnicity and gender. My "permanent" post is at the University of Sunderland in the North of England where I hold a Chair in Comparative Social Policy.

IBF has proven to be a most helpful and congenial host. Moreover, I have benefitted greatly from the hospitality and advice of a considerable number of colleagues here in a variety of settings including: Roger Andersson, Bo Bengtsson, Mats Franzén, Clarissa Kugelberg, Jim Kemeny, Lena Magnusson, Göran Rydén, Terry Hartig, Eva Sandstedt, Mats Sundin, Karin Tillberg – and, of course, Bengt Turner who first invited me here and who has continued to offer such generous support throughout my stay. Last but not the least, the administrative personnel here have been outstanding in their friendliness, helpfulness and efficiency: Christina Kjerrman-Meyer, Lars Lundin and Tarja Rautiainen.

The work I am engaged on here is a study of the Swedish welfare system primarily in terms of gender and ethnicity, using child welfare as a convenient focus. I have undertaken similar previous work comparing the Danish and English welfare systems. Ultimately (though beyond the scope of the present study period) I intend to write a book comparing the Danish, English and Swedish welfare systems. The concentration on issues of gender and ethnicity in the current study is based on a potential contrast in what we (may) know about the English welfare system and its counterparts in the Nordic countries (counterparts which themselves of course differ substantially from one another). For, on the one hand, it is reasonably clear that, overall, the Nordic welfare systems still outstrip the English one in terms of resourcing and combating poverty, despite the cuts which all have endured at some point over the last fifteen years. On the other hand, and more controversially, it may be that at least some of the Nordic systems are less successful in addressing issues of gender and ethnicity than the English system. In my previous research in Denmark, that contrast seemed to be confirmed to some extent. In my current research, I want to explore the quality of the Swedish system in this respect – and if a similar contrast exists in Sweden, to interrogate the complexities of that contrast.

As with my previous Danish research, my method is two-fold: first, to access existing secondary, primarily quantitative, material on the outcomes of welfare in Sweden; secondly (and primarily in terms of my work here) to qualitatively explore the potential strengths and weaknesses of child welfare in Sweden. To accomplish this latter objective, I have carried out qualitative, semi-structured and audio-recorded interviews with about 40 "actors" within the Swedish welfare system. I am now in the process of having these interviews transcribed

and am analysing them with a view to comparing and contrasting the different "stories" or discourses about gender, ethnicity and welfare contained in them. The "actors" interviewed include: parents (some of whom are from minority ethnic groups); welfare workers from the social and health sectors (statutory and voluntary); managers in such sectors; municipal, regional and centrally located politicians; key persons in policy-making processes including central government civil servants; and some academics with a particular interest in and/or impact upon welfare policy-making.

Keith Pringle

This research follows on from much of my previous work, both in terms of research and curriculum development. In terms of comparative welfare and families, as far back as 1994/5 I was developing at the University of Sunderland two innovative final year undergraduate teaching modules concerning social welfare in Europe. These modules were then replicated and taught in English, with modifications, at higher education institutions in Sweden (Göteborg Universitet), Denmark, Finland and Germany - with a view to promoting mobility of students and staff.

This curriculum development was paralleled by my research activity into comparative welfare systems. In 1995/6 I co-initiated and co-designed a comparative research project with Göteborg Universitet on the links between fatherhood and masculinity formation in Sweden and England. This was an extensive undertaking and the joint project report was published last year. Meanwhile, I had also gained funding to research the child welfare system in Denmark where I spent the Autumn of 1997, based at Aalborg Universitet, carrying out fieldwork. Partly based on this research, I published three books between 1997 and 1999 on European welfare: "Protecting children in Europe: Towards a New Millennium" (co-editor with Margit Harder, Aalborg Universitet); "Children and Social Welfare in Europe" (sole author); and "Through Two Pairs of Eyes: A Comparative Study of Danish Social Policy and the Child Welfare System" (co-authored with, again, Margit Harder).

The current research also enables me to develop further my two other core interests: gender and ethnicity. In terms of gender, I had already published in 1995

what has become the standard work on men and the welfare system in the UK: "Men, Masculinities and Social Welfare" Since then I have undertaken a number of gender-oriented research projects, one of which was the collaboration with Göteborg mentioned above. More recently I have been (and still am) Co-ordinator of a European Commission Framework 5-funded thematic research network on men which covers 10 European countries plus three co-respondent nations and which extends into 2003. One of the major aims of this network is to develop a web-based Documentation Centre on Men for the Commission and this is already in development (at www.cromenet.org). I am also a partner in, and on the management group, of a Nordic/Baltic project funded by the Nordic Council of Ministers' Research Programme on Gender and Violence. In terms of gender-focused publications, this summer I have just finished co-editing (with a colleague in Melbourne) a new transglobal book on men: "A Man's World? Changing Men's Practices in a Globalized World" and this should be published at the end of this year or very beginning of 2002. As regards ethnicity, last year my colleagues and myself in England completed a research project for the Employment and Social Affairs segments of the European Commission comparing the views on "integration" of refugees and policy-makers in Ireland, Italy and the UK:

I now have just under six months of my research time in IBF remaining. I intend to use it well, both in terms of concluding my current project and in terms of enjoying the ongoing congeniality of IBF as an excellent research setting.

Keith Pringle

Ny doktorsavhandling

Karin Tillbergs doktorsavhandling i kulturgeografi handlar om barnfamiljers dagliga fritidsresor i bilsamhället – ett tidspussel med geografiska och könsmissiga variationer.

Fritidsresorna utgör en betydligt större del än arbetsresorna av de cirka 40 kilometrarna som svensken tillryggalägger varje dag. Fritidsresor associerar vi gärna till ledighet och avkoppling. Karin Tillberg granskar i sin avhandling *Barnfamiljers dagliga fritidsresor i bilsamhället – ett tidspussel med geografiska och könsmissiga variationer* huruvida denna bild stämmer i barnfamiljernas fall.

Hon har studerat de dagliga fritidsresorna hos barnhushåll i en mellanstor stad, Gävle, i ett landsbygdsområde på cirka 20 kilometers avstånd från Gävle samt i den mindre tätorten Ockelbo. Hennes studie visar att en stor del av föräldrarnas fritidsresor består i att skjutsa barnen till deras fritidsaktiviteter. Tid och plats för barnens olika fritidsaktiviteter styr ofta tidsschemat för hela hushållet under kvällen, och övriga resor och göromål får passas in mellan skjutsresorna. Själva

stunden i bilen blir ett viktigt tillfälle till ostört samtal mellan förälder och barn. En större del av mammornas än av pappornas fritidsresande utgörs av att skjutsa barn. Papporna har istället större utrymme för resor till egna fritidsaktiviteter.

De studerade landsbygdsbarnen visade sig utöva lika många organiserade fritidsaktiviteter inne i staden som stadsbarnen. För föräldrarna på landsbygden betyder det att en ännu större del av fritiden kretsar kring skjuts och hämtning från barnens aktiviteter. För barnen betyder det att de ofta vistas mindre i sin närmiljö och rör sig mindre på egen hand, på cykel eller till fots, än stadsbarnen. Detta kan synas paradoxalt, eftersom ett vanligt motiv för barnfamiljer som flyttar från staden till landsbygden är att den erbjuder en bättre uppväxtmiljö för barnen.

Varför är det då så självklart att barnen skall ges möjlighet att delta i organiserade fritidsaktiviteter och att föräldrarna ställer upp och skjutsar i tid och otid? En tolkning är att enligt den moderna synen på barn läggs stor vikt vid deras självständiga utveckling och vid att varje barns individuella talanger bör tas tillvara på bästa sätt. Därtill anses den organiserade fritidsaktiviteten vara den lämpligaste formen.

Motsvarar barnfamiljens vardag föreställningen om det lugna lantlivet?

Konsekvensen av att barns fritid är alltmer organiserad och bygger på bilskjuts, är dock att barns självständiga rörlighet minskar, liksom deras möjligheter att själva råda över sin tid. En annan följd är att tidspressen för deras föräldrar ökar. Den här utvecklingen kan också ifrågasättas mot bakgrund av att allt fler barn växer upp med en ensamstående mamma. En betydande del av dessa har ingen bil alls att skjutsa sina barn i.

Avhandlingen kan beställas från Karin Tillberg vid IBF, e-post: karin.tillberg@ibf.uu.se

Berkeley Dude

Introduktion

Jag avser nedan att berätta om mina två nyligen genomförda terminer vid University of California at Berkeley. Perioden sträcker sig ifrån hösten år 2000 till våren 2001, med ett avbrott för julfirande emellan.

Modell

Som ett tredje år i min forskarutbildning skulle ett år på ett av världens mest prestigefyllda universitet vara givande. På så sätt skulle jag dels få träffa berömda professorer inom mitt gebit och dels få perspektiv på vår egen forskarutbildning. Genom att åka till Berkeley skulle jag således kunna uppfylla och slutföra mina kurskrav samtidigt som kurserna skulle bli mer specialiserade än de som erbjöds i Sverige. Naturligtvis såg jag även framemot att få ta del av de sociala händelser som utspelar sig på ett universitet i USA.

Empiri

Genom att snegla på, läs slaviskt imitera, nuvarande och äldre kollegor lyckades jag i sista stund ansöka till Berkeley och ordna visum (doktoranden ser, doktoranden gör). Således ankom jag Berkeley en sen kväll i mitten av augusti med en skrynklig adresslapp till min flickvans bortresta bekantas hus.

Tiden före jul, mitt liv som hund

Bostadsletandet inleddes på en fruktansvärd bostadsmarknad. Visserligen var jag varnad både vad gäller hyror och utbud men vad som mötte mig och mina kollegor översteg mina värsta farhågor med råge. Jag besparar er fasorna vi mötte och nöjer mig med att nämna att jag och mina tre kollegor slutligen hyrde ett hus för ca: 40 000 SEK i månaden och hyrde omedelbart ut ett av rummen till en amerikansk MBA student. Vad gäller studierna så slängdes vi in i en byråkrati av avsevärt mått i kombination med att jag tog på mig en smula för många och får tunga kurser. Efter att ha bytt kurser och halkat efter i studierna läser jag slutligen kurser på både nationalekonomiska institutionen och Haas Business School. Även om jag läser strax mer än en full kursplan börjar jag äntligen efter ett tag känna att jag har studierna under kontroll, jag unnar mig till och med att dricka ett glas champagne när McFadden får Nobelpriset. Så när allt slutligen känns bra så passar min flickvän och min handledare på att besöka mig under den intensivaste mitt-examinationsperioden. Jag tror att "kaninpuls" är det rätta ordet. Därefter vill jag minnas att det var en tung men någorlunda stabil tid fram till slutexaminationer och hemresa. Ett bestående inslag under hela terminen var dock att vi då och då kunde utbrista "har ni sett hur mycket svagare kronan är mot dollarn".

Stefan Toll t.v. framför Doe Library, Berkley.

Tiden efter jul, mitt liv som kung

Tillbaks i Berkeley med laddade batterier hade jag behård kontroll på byråkrati och kurser, huset stod ju naturligtvis också kvar. Det var upplagt för en produktiv period vilket det också blev. Jag har förutom kursläsning etablerat ett samarbete med en kollega och en professor som fortfarande pågår samt hade på det hela taget en mer normal arbetsbelastning. Jag deltog också nu mer i sociala evenemang på Haas Business School vilket var mycket givande då jag lärde känna många nya människor. Den här tiden var väldigt rolig och givande även om vi fortsatte utbrista "har ni sett hur mycket svagare kronan är mot dollarn". Vad gäller det beryktade "Spring Break" så vet jag fortfarande inte vad som pågår i Hawaii eller Mexico. Jag flög istället och träffade min flickvän som var på kurs i snöiga, vindiga och svinkalla Chicago.

Slutsats

Mitt studieår i Berkeley var oerhört givande, båda terminerna på sitt sätt, även om det är den andra terminen jag kommer minnas mest. Jag formulerar därför följande sats:

Sats

Vid en konstant inkomst är nyttofunktionen en funktion av SEK/USD samt tiden, minskande i det första argumentet och ökande i det andra.

Stefan Toll, på plats vid IBF

Nytt från forskningsfronten

Marianne Abramsson, Lars-Erik Borgegård och Urban Fransson presenterade "Seniors as actors on the Swedish housing market - preliminary version". vid bostadskonferensen i Poltusk, Polen 22–24 juni.

Roger Andersson medverkade den 18 april vid Socialstyrelsens seminarium kring Social Rapport 2001 och presenterade rapportens segregationskapitel på Sköndalsinstitutet. Den 5 maj deltog Andersson i betygsnämnden för Magnus Carlssons doktorsavhandling *Det regionala särintresset och staten. En studie av beslutsprocesserna kring Mäljarbanan och Svealandsbanan 1983-1992* på Ekonomisk-historiska institutionen, Uppsala universitet. Andersson medverkade den 11 maj som föreläsare vid regeringens EU-konferens om urbanpolitik i Södertälje med presentation av uppsatsen "The Swedish area-based urban strategy - some critical remarks". Vidare medverkade han den 14 maj som keynote speaker med föredraget "Main tendencies in contemporary processes of Urban Segregation", vid konferensen "Metropolitan Policies, International Perspectives". Denna internationella konferens anordnades av Stockholms stad. Han fungerade den 16-17 maj som extern utvärderare av den danska urbanforskningen i Köpenhamn och medverkade den 31 maj som särskilt inbjuden kommentator på amerikanska forskningsbidrag om urban utveckling och segregation i Washington (Urban Institute). Rubriken på denna kommentar var "Some Reflexions on Housing and Family well-being". Andersson deltog den 28 juni i en paneldebatt om marginalitet anordnad av den internationella geografunionens avdelning för studie av marginalitet och regional utveckling, Nordregio, Stockholm och under sommaren har han varit sakkunnig på en professur i "Applied Geography and Regional Planning", utlyst vid Oulu universitet, Finland. Andersson är medlem av Stockholms stads integrationsnämnds forskningsråd under 2001 och tills vidare.

Lars-Erik Borgegård presenterade den 26-28 april projektet "Attraktiva miljöer" vid de Nationella Geografdagarna i Karlstad. Borgegård var den 11 maj ledamot i betygsnämnden för Susanne Stenbackas avhandling *Landsbygdsboende i inflyttarnas perspektiv. Intention och handling i lokalsamhälle*, Kulturgeografiska institutionen, Uppsala universitet. Vidare har Borgegård lämnat ett sakkunnigutlåtande för projektet "Mobility out of Socially Deprived Residential Areas", forskningsrapport i Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut, AFK, Köpenhamn. Borgegård är utsedd till ledamot i FORMAS referensgrupp för "Bebyggelsens utformning och användning".

Mats Franzén höll den 2–4 maj föredraget "Synergi eller konflikt? Vardag versus turism i storstadens rum". (Synergy or conflict? Everyday life versus tourism in the space of the big city) på Øforsksseminar om turism i Falsterbo. Franzén deltog den 15-16 maj i Integrationsverkets framtidsseminarium Sverige 2010 i Linköping med föredraget "Staden som integrationsarena." (The city as an arena of integration). Vid arrangemanget Möllevången NU: Vem ska bo i våra kvarter? (Storstadens Arkitektur och Kulturmiljö/Möllevångsgruppen) föredrog han "Möllan och gentrifikationen" (Gentrification of Möllevången?) 30 maj 2001. Vidare har Franzén varit handledare för Marie Björklund som den 28 maj försvarade sin licentiatavhandling *Från marginalisering till triumf* vid Sociologiska institutionen, Uppsala universitet. Franzén har även handlett Mats Deland som dispute-rade den 7 juni med avhandlingen *The social city*, Ekonomisk-historiska institutionen, Stockholms universitet. Den 28 augusti -1 september deltog han i the 5th ESA Conference i Helsingfors med uppsatserna "The reuse of factory space: A comparative study of Ottensen, Hamburg, and Söder, Stockholm, 1965 to the present" och med Tomas Peterson "Critical years? Football involvement and gender differences".

Terry Hartig presenterade den 19–20 april "Links between psychological restoration in natural environments, environmental concern, and ecological behavior" vid det årliga mötet för the Environmental Psychology Area Group (EPAG) dåvarande Svenska rådet för forskare i humaniora och sociallära, avdelningen för psykologi, Göteborgs universitet. Hartig var den 1 maj inbjuden som föreläsare vid Departments of Environmental Analysis and Design and Urban and Regional Planning, University of California, Irvine. Den 15–16 juni var Hartig inbjuden som deltagare i en workshop med sikte på skapandet av nätverk för privata forskningsorganisationer som arbetar med frågor relaterade till hållbar konsumtion. Arrangör var the Center for the Study of Sustainable Development, Free University of Brussels, Bryssel. Den 2–6 juli deltog Hartig i tre symposier vid 32nd Annual Conference of the Environmental Design Research Association, Edinburgh. Han var inbjuden som diskussionsdeltagare i symposiet "Reframing 'Interpretation' and Nature-based 'Heritage Management': Designing Experiences and Transactional Encounters" arrangerat av J. Reser & J. Bentrupperbäumer. Hartig, tillsammans med Strumse och Kaiser deltog även i symposiet "Ecological Behavior: Assessment, Prediction, and Change Across Contexts" med ämnet psykologiskt återställande i naturlig miljö som är förknippad med ekologiskt beteende. Hartig och Kaiser svarade för symposiet

“Ecological Behavior: Assessment, Prediction, and Change Across Contexts”.

Alain Imboden presenterade den 22-24 juni sitt avhandlingsprojekt vid Young Housing Researchers (YHR) konferens i Warszawa, Polen och deltog den 25-29 juni i konferensen The European Network for Housing Research (ENHR), Pultusk, Polen.

Jim Kemeny arrangerade den 22-24 mars ett seminarium inom ramen för ”the Social Rental Market”. Projektet finansieras av HFR och samlade ledande bostadsforskare från Österrike, Danmark, Tyskland, Nederländerna, Schweiz och Sverige. Mer information på: http://www.ibf.uu.se/PERSON/JimK/Forskning/european_social_rental_markets.htm. Kemeny har anlitats som sakkunnig för Hong Kong Social Sciences Research Council.

Nathan Lauster, doktorand från Clark University, Boston har under våren periodvis besökt institutet som gästforskare. Han har tillsammans med Lars-Erik Borgegård och Urban Fransson skrivit en uppsats om ”Cohabitation, marriage and homeownership 1975-1990”.

Lena Magnusson och **Bengt Turner** presenterade den 25-29 juni uppsatsen ”Countryside Abandoned? Suburbanisation and Mobility in Sweden?” (Utarmas landsbygden? Mot nya flyttningmönster?) på ENHR-konferensen i Pultusk, Polen.

Eva Sandstedt var den 11 maj ledamot i betygsnämnden vid Susanna Stenbackas disputation på avhandlingen *Landsbygdsboende i inflyttarnas perspektiv. Intention och handling i lokalsamhället*, Kulturgeografiska institutionen, Uppsala universitet. Den 18 maj var Sandstedt ledamot i betygsnämnden vid Jan Törnros disputation på avhandlingen *Hangover Effects of Alcohol and Carry-over Effects of Certain Benzodiazepine Hypnotics on Driving Performance*, Psykologiska institutionen, Uppsala universitet. Sandstedt deltog den 30 maj – 1 juni i Vadstena Forums seminarium ”Från våra sinnen”, Vadstena Akademi, Vadstena och som föreläsare och paneldeltagare vid seminariet ”Det hållbara grannskapet – mänskliga perspektiv på den lokala miljön” Arrangör var AB Fastigheter i samarbete med Arkitekturskolan KTH, Stockholm. I juni utsågs Sandstedt till en av tio forskningsrådsmedlemmar i Beredningsgrupp 11: ”Byggnader och anläggningar som system”, FORMAS. Vidare deltog hon den 13-15 augusti i ”Miljövetenskap i Sverige. En nationell konferens på miljövetarprogrammet.” Linköpings universitet, Campus Norrköping. Sandstedt ingår i styrgruppen för projektet ”Skolbyggnader” vid KTH.

Mats Sundin har den 22-24 juni deltagit med uppsatsen ”Öster- a section of Gävle with two paradoxes: the place and the news value” i Young Housing Researchers (YHR) konferens i Warszawa, Polen och i The European Network for Housing Research

(ENHR), Pultusk, Polen 25-29 juni.

Karin Tillberg har den 26-27 april hållit föredrag om ”Barns möjligheter till självständig rörlighet – större i staden eller på landsbygden?” ”Children’s Independent Mobility in the Town and on the Countryside” vid Geografdagarna, Karlstads universitet.

Bengt Turner var den 18 – 24 april inbjuden som gästföreläsare vid University of Hong Kong och den 22-24 juni föreläste han för ENHRs arbetsgrupp för ”Young housing researchers” i Warszawa. Den 25-29 juni medverkade Turner i ENHRs konferens i Pultusk, Polen. Vidare var han medlem i betygskommittén för Erik Zetterströms uppsats i nationalekonomi.

Evert Vedung har den 6 april hållit kursen ”Utvärdering som redskap” vid Hälsa Vård Omsorg, Högskolan Dalarna samt den 9 april kursen ”Utvärdering i offentliga sektorn”, Högskolan i Gävle. Vedung har den 17-18 april föreläst om ”Synergieffekter: utvärdering och verksamhetsutveckling i myndighetssamverkan”, Forskningsstation Mösseberg, Falköping. Den 16-27 juli föreläste han på kursen Results-oriented Management and Evaluation på Universitätt Wien, International Summer School, Strobl am Wolfgangsee.

Rune Wigren och **Lars Fälting** presenterade den 8-9 augusti *Utgifter och kostnader för boendet i Norden* på ett seminarium i Örebro.

Miscellanea

Lars-Erik Borgegård höll den 10 maj ett föredrag om ”Grindsamhällen” på Rotary i Gävle. Borgegård är vald till vice ordförande i Svensk Demografisk Förening

Gärd Folkedotter har lett en stadsvandring i Gävle den 25 juli, ”Sköna nymfer och framstående män - från Leda till Gustav Vasa”, om Gävles offentliga platser och konst ur genusperspektiv. Folkedotter har svarat för utställningen ”Schabloner på andra våningen” som visades på Träslottet i Arbrå under perioden 18 maj till 20 augusti. Utställningen invigdes av landshövdingen den 2 juni och handlar om schablonmåleri som finns i parstugans övre våning. Schablonmallar som använts till rummets målningar visades samt målarkista och redskap. Utställningen finns presenterad i broschyren *Schabloner på Träslottet, Hans-Anders i Koldemo*.

Terry Hartig har hållit ett föredrag för Skogsvårdsförbundet i Stockholm den 13 juni.

Clarissa Kugelberg föreläste den 24 april om ”Barnens århundrade 1900- 2000. Och sedan?” inom ramen för föreläsningsserien Filosofikafé på Gävle stadsbibliotek.

Camilla Palander har den 10-12 maj deltagit i konferensen Urban Futures i Örebro, arrangerad av Storstadsdelegationen.

Christina Thunwall har på uppdrag av länsstyrelsen i Värmlands län författat en uppsats "Om vägar" och Thunwall deltog den 5-6 juni i symposiet Gränser på Nordregio. Vidare ingår hon i en referensgrupp vid länsstyrelsen i Uppsala län för Arkitekturåret 2001 samt som medlem i forskarkooperativet Erfarenhetskollegiet, filosofihistorisk studiecirkel.

Bengt Turner har den 2-3 april hållit ett föredrag om housing associations på en konferens i Kimberley, Sydafrika. Den 6 april medverkade han i SABOs förtroendemannakonferens om offentlig bostadspolitik i Stockholm och den 8-11 april på bostadskonferensen i Riyadh. Turner höll den 26 april ett föredrag för HBV (handelns byggvaror) i Gävle samt om social bostadspolitik för den sociala och tekniska förvaltningen i Västerås. Han medverkade den 23 maj i SCBs projektgrupp om framtiden för IKU i Stockholm samt presenterade uppsatsen "Har skönheten ett pris?" vid Vadstena Forum den 30 maj-1 juni. Vidare höll Turner ett föredrag om hyressättningsfrågor för SABOs medlemsföretag den 14 juni och den 15 juni medverkade han i ett redaktionsmöte för EJHP i Holland. Han har hållit ett föredrag om nordisk bostadspolitik för NBO i Visby den 18 juni och medverkat i Sveriges fastighetsägares styrelsemöte om vårt boendepreferensprojekt i Stockholm den 19 juni samt i NSBBs styrelsemöte på Island den 31 augusti - 2 september.

Evert Vedung har den 30 maj inom doktorandkursen Evaluation Research in Health and Safety Promotion hållit en kursdag om utvärderingsforskning i offentlig förvaltning på Karolinska institutet i Stockholm. Den 7 juni deltog Vedung i seminariet om långsiktiga styrmedel för energianvändning i bostäder på Naturvårdsverket, Stockholm och under perioden 1 april-30 augusti medverkade han i Integrationsverkets referensgrupp för den nationella utvärderingen av stadsbostadspolitiken. Vedung medverkade vidare 1 maj-30 augusti i Riksförsäkringsverkets utvärdering av försöksverksamheten med finansiell samordning av försäkringskassan, socialtjänsten och primärvården i Stockholm. Den 22 augusti höll han föredrag om Utvärdering som förändringsredskap på Högskoleverket, Akademiska ledarskapsprogrammet i Stockholm.

Nyligen publicerat

Ahlberg, B. M.; E. Jylkäs; I. Kranz (2001) "Gendered construction of sexual risks: implications for safer sex among young people in Kenya and Sweden".

- Reproductive Health Matters* (17) Vol. 9, pp. 26-36.
- Andersson, R. (2001) "The Swedish Area-based Urban Strategy". In I. Christofersson, *Swedish Planning – in Times of Diversity*, pp. 11-15. *Plan*, the Swedish Journal of Planning. Gävle: The Swedish Society for Town and Country Planning.
- Andersson, R. (2001) "The Swedish Area-based Urban Strategy – some critical remarks". In: *Urban Futures Anthology*. Stockholm: Storstadskansliet, Näringsdepartementet.
- Andersson, R. (2001) "Ethnic Housing Segregation and Urban Policy Development in Stockholm, Sweden". In: K. Døesen & I. Molina (eds) *Divided Cities: Best Practices for the Social Inclusion of Ethnic Minorities in Local Communities*, pp. 35-66. *Partnerskap för multietnisk integration 5/00*. Umeå: Sociologiska institutionen.
- Bengtsson, B. (2000) "Solving the Tenants' Dilemma: Collective Action and Norms of Co-operation in Housing", *Housing, Theory and Society*, Vol. 17, s. 175-187.
- Bengtsson, B. (2001) "Bostaden som social rättighet. Den generella bostadspolitikens logik" (Housing as a Social Right. The Logic of Universal Housing Policy), i A. Lindbom (red /ed.) *Den nya bostadspolitiken* (The New Housing Policy), Umeå: Boréa, s. 49-91.
- Hartig, T. (2001). "Restorative environments". *Environment and Behavior*, 33 (Special issue). Guest Editor's Introduction, pp. 475-479.
- Hartig, T. & Gärling, T. (2001). "Environmental psychology and the wealth of nations" [editorial]. *International Association of Applied Psychology Newsletter*, 13(2), 34-37.
- Hartig, T., Kaiser, F. G. & Bowler, P. A. (2001). "Psychological restoration in nature as a positive motivation for ecological behavior". *Environment and Behavior*, 33, 590-607.
- Hertting, N. (2001) "Svensk stadsförnyelse: Samverkan och frustration" i Lindbom, A. (red): *Den nya bostadspolitiken*, Umeå: Boréa.
- Fransson, U. och L-E. Borgegård (2001) "Boendekarriärer bland utrikes födda och deras barn" (Housing Careers amongst Immigrants and their Children) *Välfärdsbulletinen*, nr 2, 2001, SCB.
- Kemeny, J. (2001) "Comparative housing and welfare: theorising the relationship" *Journal of Housing and the Built Environment*, Vol.16 No.1, March 2001, pp.53-70.

- Kemeny, J. (2001) "Housing, home ownership and social change in Hong Kong", Lee, J., *Journal of Economic and Social Geography*, Vol. 92 No.1 2001, pp.111-112.
- Kemeny, J. Editor's Introduction to *Housing, Theory and Society* Vol.18.
- Korpela, K. M., Hartig, T., Kaiser, F. G. & Fuhrer, U. (2001). "Restorative experience and self-regulation in favorite places". *Environment and Behavior*, 33, 572-589.
- Lawrence, R. & Hartig, T. (2001). "Health, housing and urban environments: Updating the agenda for research and practice". *Open House International*, 26(2)(Special issue). Editors' Introduction.
- Tillberg, K. (2001). *Barnfamiljers dagliga fritidsresor i bilsamhället – ett tidspussel med geografiska och könsmässiga variationer* (Daily leisure trips of families with children in a car-based society – a time puzzle involving geographical and gender differences). Geografiska regionstudier Nr 43, Uppsala: Kulturgeografiska institutionen, Uppsala universitet.
- Tillberg, K. (2001) "Föräldrars resor till egna och barnens fritidsaktiviteter (Parents' daily trips to own versus children's leisure activities). I Nyström, L. & M. Lundström *Barn i stan? Om barns tillgång till stadsbygden* (Children in the city? On children's access to the urban environment), s 73-92. Karlskrona: Stads miljörådet.
- Turner, B. (2001) "Bostadspolitik och samhällsekonomi" (Housing policy and the national economy) i Lindbom, A. (red.), *Den nya bostadspolitikerna*, Umeå: Borea förlag, s. 167-194.
- Turner, B. (2001) Book Review: Andersson, R. "Attractive Cities – an Economic Analysis", *Regional Science And Urban Economics*, Vol. 31 (5) pp. 620-622 – ref.
- Vedung, E. (2001) "The Politics of Swedish Energy Policies," in Silveira, S. (ed.) *Building sustainable energy systems: Swedish experiences*, s. 95-130, Stockholm and Eskilstuna: Svensk Byggtjänst and Swedish National Energy Administration.
- Vedung, E. (2001) "Besynnerliga böjningsmönster: Partierna, vattenkraften och älvskyddet i Sverige" (Remarkable Paradigms: the Political Parties, Water Power, and Wild River Conservation in Sweden) i Bodén, B. och M. Rolén (red.) *Dragkampen om vattenkraften: Studier kring en omstridd naturresurs* (Tightroping about Hydroelectric Development: Studies on a Disputed Natural Resource), s. 208-256, Eskilstuna och Östersund: Energimyndigheten och Mitthögskolan.
- Vedung, E. (2001) "Social Science in Government: the Role of Policy Researchers" by Nathan, R. P. in *Public Administration: An International Review*, 79:2, 2001, pp. 505-507.

Nya särtryck från IBF

- No. 33, Jacobs, K., J. Kemeny and T. Manzi, "The Struggle to Define Homelessness: A Constructivist Approach", in Hutson, S. & Clapham, D. (eds), *Homelessness: Public Policies and Private Troubles*, 1999, 11-28.
- No. 34, Vedung, E., "Constructing Effective Government Information Campaigns for Energy Conservation and Sustainability: Lessons from Sweden", *International Planning Studies*, Vol. 4, No. 2, 1999, 237-251.
- No. 35, Turner, B., "Social Housing Finance in Sweden", *Urban Studies*, Vol. 36, No. 4, 683-697.
- No. 36, Lawrence, R. and T. Hartig, "Housing, Health, and Well-Being: Revising the Research and Policy Agendas", *Scandinavian Housing & Planning Research*, 15: 265-270.
- No. 37, Turner B. and T. Berger, "The Future of the Private Rental Sector in Sweden", *Neth. J. of the Built Environment*, Vol. 13, No. 3, 1998, 279-299.
- No. 38, Catalano, R., H-T. Hansen and T. Hartig, "The Ecological Effect of Unemployment on the Incidence of Very Low Birthweight in Norway and Sweden", *Journal of Health and Social Behavior*, Vol. 40, 1999, 422-428.
- No. 39, Hartig, T., L. Nyberg, L-G. Nilsson and T. Gärling, "Testing for Mood Congruent Recall with Environmentally Induced Mood", *Journal of Environmental Psychology*, Vol. 19, No. 4, 1999, 353-367.
- No. 40, Lindh, T. and B. Malmberg, "Age Structure Effects and Growth in the OECD, 1950-1990", *Journal of Population Economics*, Vol, 12, No. 3, 1999, 431-449.
- No. 41, Borgegård, L-E. and K. Dawidson, "Empowerment - The Swedish Experience of an International Concept" in FoU- Södertörn Skriftserie nr 8/00, *Community Empowerment and Citizen Influence/Lokalt förändringsarbete och medborgarinflytande*, 2000, 6-19.
- No. 42, Vedung, E., J-E. Furubo and R. Sandahl, "Utvärdering i det svenska politiska systemet: Åtta iakttagelser", *Nordisk Administrativ Tidsskrift*, Vol. 81, No. 2, 2000, 113-130.
- No. 43, Vedung, E., "An Irony of History or the Exception as the Rule: The Implementation by Swedish Municipalities of an Economic Housing Policy Instrument", *Scandinavian Political Studies*, Vol. 24, No. 1, 2001, 67-94.

Höstens seminarier vid IBF

Seminarierna hålls i Rådhusets seminarierum, Rådhusstorget 1, Gävle, kl 14.00-15.45, om inget annat anges.
Seminariehandlingar kan beställas från Christina Kjerrman-Meyer.
E-post: Christina.Kjerrman_Meyer@ibf.uu.se
Faxnummer 026-420 65 01
Telefon 026-420 65 02

9 oktober Terry Hartig

Thwarted restoration and the incidence of very low birthweight in Sweden.

16 oktober Peter Somerville & Bo Bengtsson

Beyond Realism and Constructionism: Whither Theory?

23 oktober Keith Pringle

Developing European-wide critical studies of men: A theoretical, political, substantive and practical review.

För information om höstens övriga seminarier, se
www.ibf.uu.se/AKTUELLT/index.htm
